

Resultaten enquête leerbedrijven **mbo-arbeidsmarkt 2024**

samenwerking
beroepsonderwijs
bedrijfsleven
maakt werk van praktijkleren

Inhoud

Inleiding	3
Resultaten	4
Aanbod van vacatures	4
Verwachte vacatureontwikkeling	5
Geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden	7
Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau	9
Samenvatting	11

Inleiding

SBB houdt elk jaar een enquête onder leerbedrijven over verwachte ontwikkelingen op de mbo-arbeidsmarkt¹. De enquête is één van de onderdelen van de methodiek om toekomstgerichte arbeidsmarktinformatie over het mbo-domein in kaart te kunnen brengen. De vragen gaan over werkgelegenheid, werving van personeel en verwachte ontwikkelingen voor mbo-functies. De resultaten combineren we met andere bronnen, zodat we studenten en scholen goed kunnen informeren welke beroepen en opleidingen de beste kansen op de arbeidsmarkt bieden. We kijken daarbij vooral naar de verwachte vacatureontwikkeling en het aandeel vacatures dat geschikt is voor gediplomeerde schoolverlaters². Zo dragen we eraan bij, dat bedrijven de vakmensen krijgen die ze nodig hebben.

Deze rapportage geeft een beeld van de resultaten van de enquête in 2024 op hoofdlijnen en is ter informatie voor de stakeholders en adviseurs van SBB. Leerbedrijven die hebben meegewerkt en interesse hebben kunnen hier de uitkomsten lezen.

Methodiek

Bedrijven die een erkenning hebben zijn benaderd om over (maximaal) twee mbo-kwalificaties/functies enquêtevragen te beantwoorden. Het selecteren van de kwalificaties waarover de leerbedrijven zijn bevraagd gebeurde op basis van de erkenningen en het aantal bpvo's³ bij het leerbedrijf. Als een leerbedrijf meer dan twee erkenningen heeft, is eerst de kwalificatie geselecteerd waarvoor bij dat bedrijf de meeste bpvo's zijn afgegeven en vervolgens de kwalificatie waarvoor er landelijk gezien de minste erkenningen zijn.

In de periode van mei tot begin juni 2024 verleenden ruim 13.000 bedrijven hun medewerking aan deze enquête (respons: 8,6%) en vulden in totaal bijna 20.000 vragenlijsten in. Ten opzichte van vorig jaar betekent dit een afname in respons van 5,5 procentpunt. De afname van de respons zit hem vooral in een hogere non-respons (meer bedrijven die de vragenlijst niet hebben geopend). De afname in respons geldt voor alle regio's, sectorkamers en marktsegmenten (excl. Rail). Het percentage afhakers tijdens het invullen van de vragenlijst is afgenomen. Afnemende respons is een punt van zorg en heeft onze aandacht.

De uitkomsten zijn getoetst op significantie⁴. Dat betekent dat de beschreven resultaten betekenisvolle verschillen tussen de sectorkamers of beroepsgroepen zijn.

In deze rapportage komen de resultaten over de volgende onderwerpen aan bod:

- aanbod van vacatures⁵
- verwachte vacatureontwikkeling
- geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden
- verwachting ten aanzien van het gewenste opleidingsniveau

De resultaten worden getoond volgens de indeling van sectorkamers en marktsegmenten⁶ van SBB. Het rapport wordt afgesloten met een korte samenvatting van de resultaten.

1 Voorheen enquête Kans op werk.

2 De vacatureaantallen uit de enquête worden niet rechtstreeks gebruikt om de uiteindelijke vacatureaantallen te bepalen die binnen het project Toekomstgerichte arbeidsmarktinformatie mbo worden gebruikt. Om daarvoor het aantal vacatures te berekenen wordt gebruik gemaakt van de vacatureregistratie in Jobfeed, in combinatie met correctiefactoren die uit de enquête worden afgeleid.

3 Bpvo: beroepspraktijkvormingsovereenkomst.

4 Voor het toetsen van de significantie van de verschillen tussen groepen is gebruik gemaakt van het statistische analyseprogramma SPSS. De uitkomsten zijn op significantie getoetst middels een variantieanalyse, chi square toets en box plot met 95% betrouwbaarheidsinterval.

5 Het gaat hier om vacatures waarvoor extern is geworven, bv. via personeelsadvertenties in dagbladen of via internet.

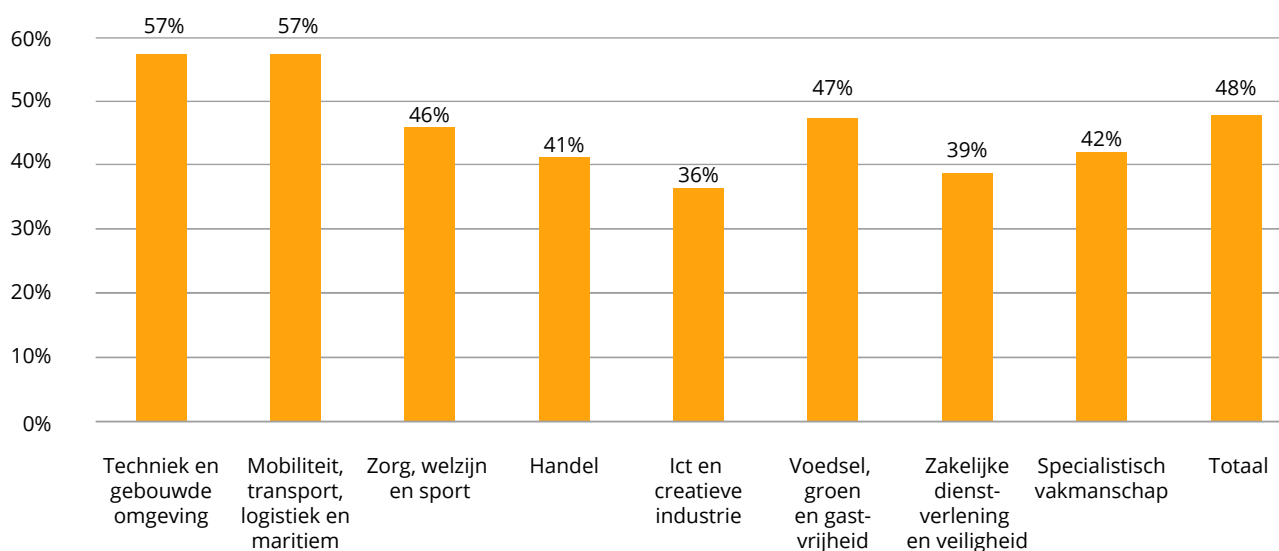
6 SBB kent negen sectorkamers en 33 marktsegmenten waarnaar de mbo-opleidingen zijn onderverdeeld, zie: [Sectorkamers en marktsegmenten | SBB \(s-bb.nl\)](#). In de meting zijn alleen de kwalificaties vanaf startniveau (mbo-2) meegenomen. De sectorkamer Entree ontbreekt daarom hier.

Resultaten

Aanbod van vacatures

Aan de leerbedrijven is gevraagd of ze de afgelopen twaalf maanden een vacature beschikbaar hadden voor de mbo-functie(s) die in de enquête werden voorgelegd. Bijna de helft van de bedrijven (48%) antwoordt daarop bevestigend. Van de leerbedrijven die aangaven vacatures te hebben ging het om gemiddeld 2,7 vacatures per leerbedrijf.

Figuur 1 **Aandeel leerbedrijven dat afgelopen 12 maanden de betreffende vacatures beschikbaar had (%)**

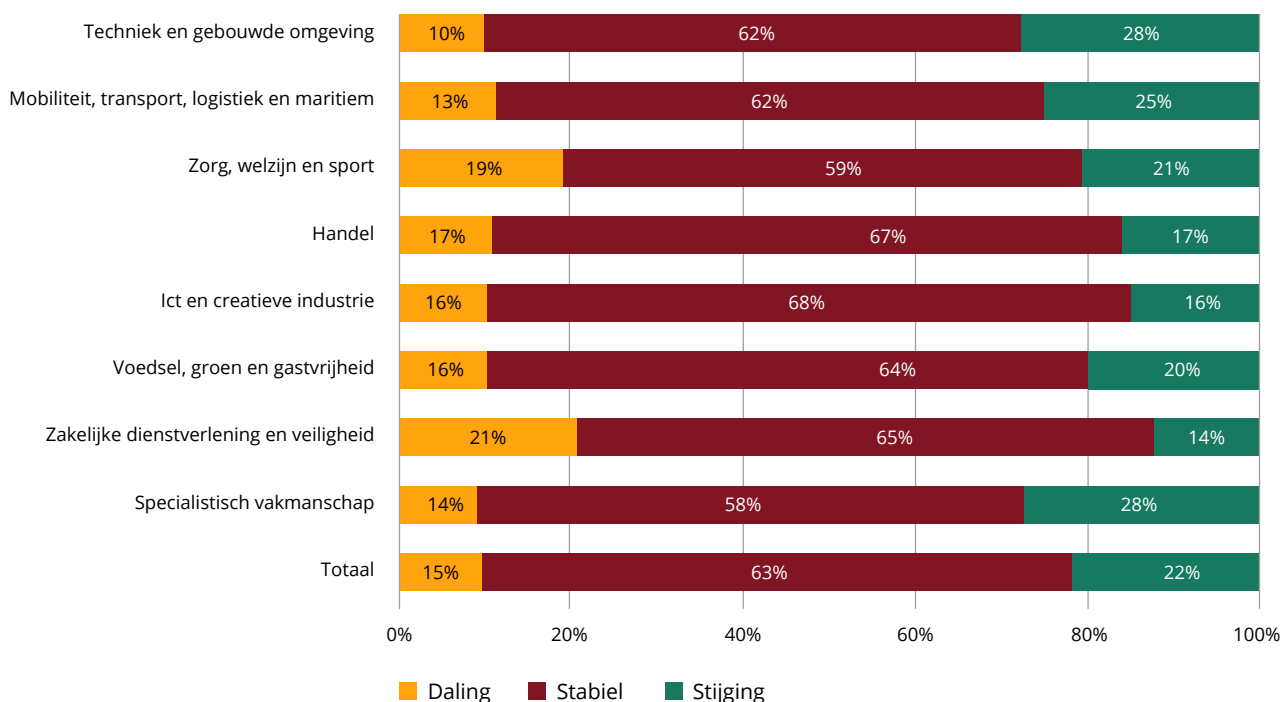
Het aandeel leerbedrijven met vacatures voor de voorgelegde mbo-functies in de afgelopen twaalf maanden is met 57 procent het grootst binnen Techniek en gebouwde omgeving en Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem. Met name voor functies binnen Ict en creatieve industrie en Zakelijke dienstverlening en veiligheid ligt dat lager, met respectievelijk 36 en 39 procent van de bedrijven.

Op het niveau van beroepsgroepen (marktsegmenten) is het aandeel bedrijven met vacatures het grootst bij Assisterende gezondheidszorg (70%), gevolgd door Orde en veiligheid (67%), Carrosserie (66%), Infra en Technische installaties en systemen (beide 63%).

Verwachte vacatureontwikkeling

Om een beeld te krijgen van de verwachte vacatureontwikkeling op korte en middellange termijn, is gevraagd naar de verwachtingen voor de komende twaalf maanden (figuur 2) en de komende vijf jaar (figuur 3).

Figuur 2 **Verwachte vacatureontwikkeling in de komende twaalf maanden (%)**

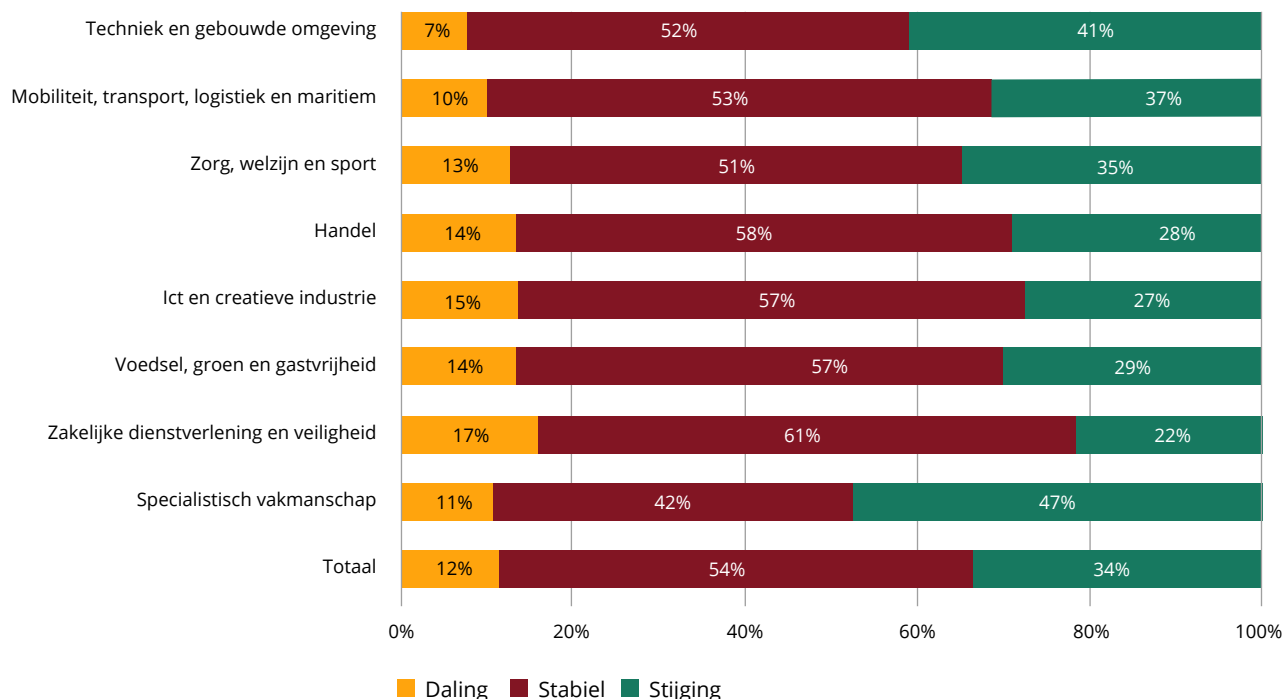
Ruim zes van de tien leerbedrijven (63%) verwachten dat het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies de komende twaalf maanden stabiel zal blijven. 15 procent van de leerbedrijven verwacht een daling en 22 procent een stijging van het aantal vacatures.

Voor mbo-functies binnen Techniek en gebouwde omgeving en Specialistisch vakmanschap wordt het vaakst een stijging van het aantal vacatures verwacht (28%). Een daling wordt het meest verwacht binnen Zakelijke dienstverlening en veiligheid (21%) en Zorg, welzijn en sport (19%).

Op het niveau van beroepsgroepen wordt een stijging van vacatures vooral verwacht bij Carrosserie (43%), gevolgd door Infra (38%), Technische installaties en systemen (35%), Gezondheidstechnisch vakmanschap en Assisterende gezondheidszorg (beide 33%).

Van een verwachte daling is vooral sprake binnen Luchtvaart en Welzijn (beide 23%), gevolgd door Financieel en juridisch (22%), Office, marketing en events (21%) en Winkelambacht (20%).

Figuur 3 Verwachte vacatureontwikkeling in de komende vijf jaar (%)

De verwachte ontwikkeling van het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies in de komende vijf jaar geeft een iets positiever beeld dan de verwachting op korte termijn: één op de drie leerbedrijven (34%) verwacht een stijging en twaalf procent verwacht een daling. De rest (54%) verwacht dat het aantal vacatures stabiel zal blijven.

Een stijging wordt vooral verwacht voor mbo-functies binnen Specialistisch vakmanschap (47%), gevolgd door Techniek en gebouwde omgeving (41%). Het aandeel dat een daling verwacht is binnen Zakelijke dienstverlening en veiligheid (17%) en Ict en creatieve industrie (15%) het grootst.

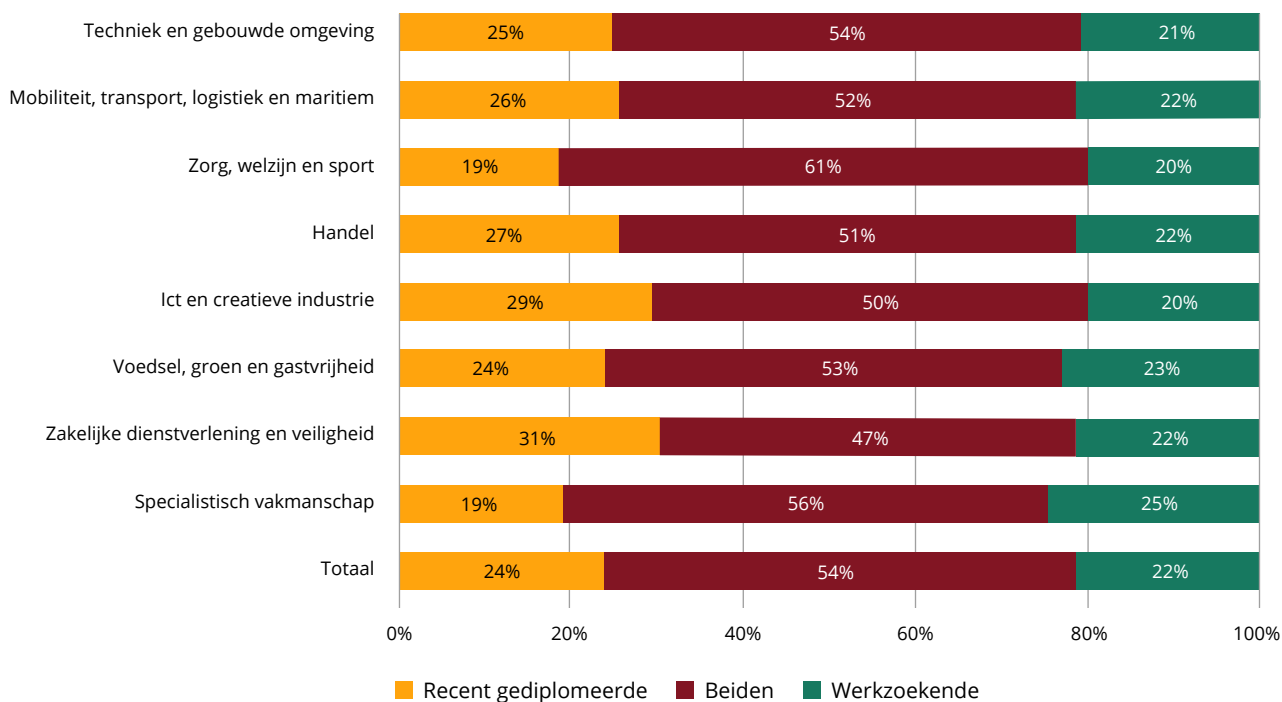
Naar beroepsgroep wordt een vacaturestijging vooral verwacht binnen Gezondheidstechnisch vakmanschap (58%) en Assisterende gezondheidszorg (57%), gevolgd door Carrosserie (53%), Infra (49%) en Technische installaties en systemen (46%).

Van een verwachte daling is vooral sprake bij Office, marketing en events (20%), gevolgd door Luchtvaart (19%), Financieel en juridisch (18%), Communicatie, media en design en Creatief vakmanschap (beide 17%).

Geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden

Aan de leerbedrijven is gevraagd voor wie de *toekomstige* vacatures vooral geschikt zullen zijn: voor een recent gediplomeerde⁷, een werkzoekende met werkervaring, of voor beide groepen.

Figuur 4 **Geschiktheid van toekomstige vacatures (%)**

Bijna een kwart (24%) van de bedrijven geeft aan dat de verwachte vacatures vooral geschikt zijn voor recent gediplomeerden, terwijl ruim 20 procent (22%) aangeeft dat ze vooral geschikt zullen zijn voor werkzoekenden met werkervaring. Ruim de helft van de bedrijven (54%) zegt dat ze voor beide groepen geschikt zijn.

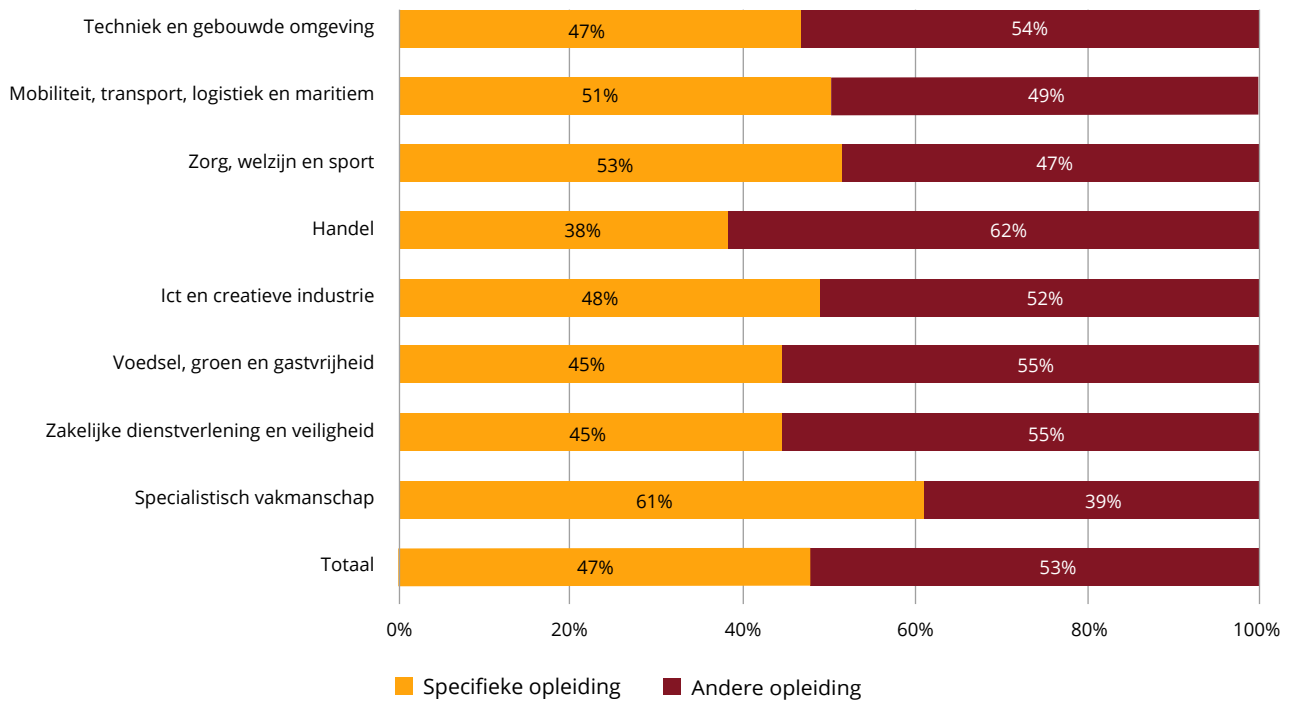
Voorals binnen Zakelijke dienstverlening en veiligheid (31%) en Ict en creatieve industrie (29%) is het aandeel voor recent gediplomeerden relatief hoog. Bij Zorg, welzijn en sport en Specialistisch vakmanschap is dat relatief laag (beide 19%).

Naar beroepsgroep is het meest sprake van geschiktheid voor recent gediplomeerden bij Gezondheidstechnisch vakmanschap (33%), gevolgd door Luchtvaart (29%), Gastvrijheid en Procesindustrie en laboratoria (beide 27%) en Financieel en juridisch (26%).

⁷ Met recent gediplomeerd bedoelen we een schoolverlater die minder dan een jaar geleden het diploma heeft behaald.

Aan de leerbedrijven die aangeven dat de verwachte vacatures voor de voorgelegde mbo-functie vooral geschikt zijn voor een recent gediplomeerde, is gevraagd of deze gediplomeerden de specifieke opleiding gevolgd moeten hebben of dat ook gediplomeerden van een andere opleiding in aanmerking komen.

Figuur 5 Bij geschiktheid voor recent gediplomeerden: specifieke opleiding of andere opleiding (%)

Iets minder dan de helft (47%) van de leerbedrijven gaf aan dat de specifieke opleiding gevolgd moet zijn en bij de rest (53%) komen ook andere gediplomeerden in aanmerking.

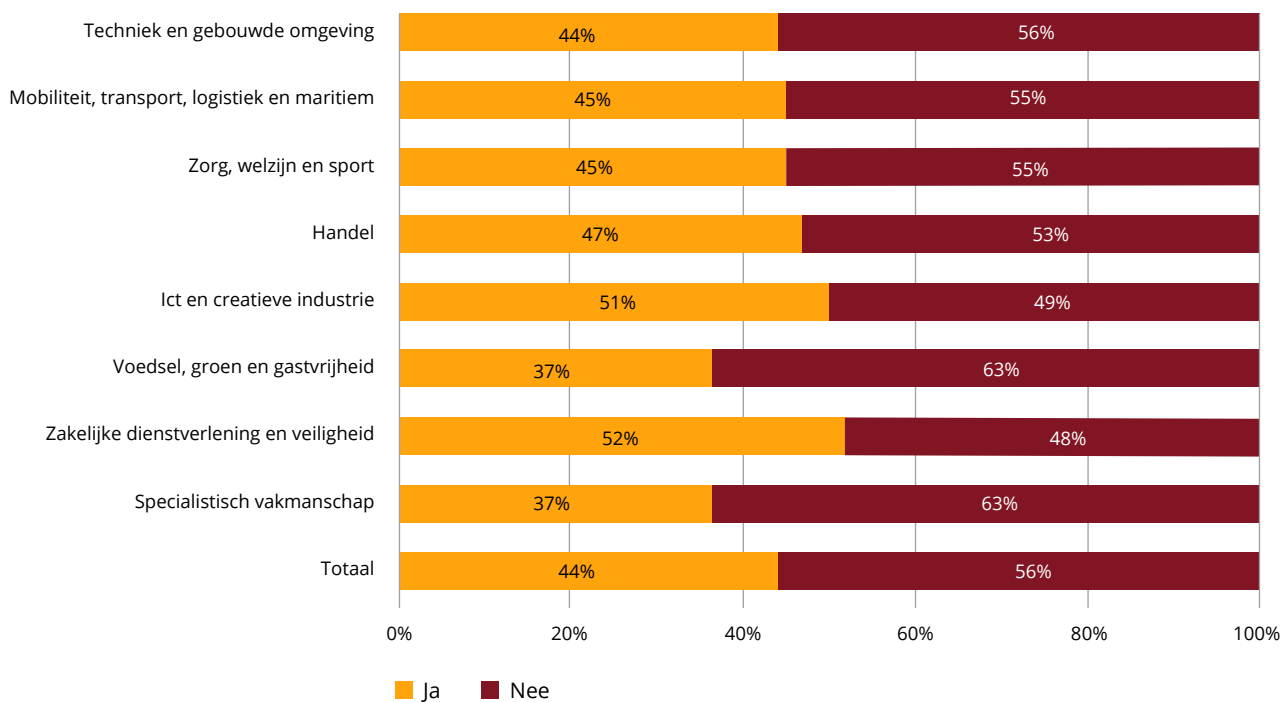
Dat een specifieke opleiding is gevolgd wordt het meest van belang geacht voor verwachte vacatures bij Specialistisch vakmanschap (61%) en het minst vaak bij Handel (38%).

Naar beroepsgroep is de specifieke opleiding vooral van belang bij Orde en veiligheid en Assisterende gezondheidszorg (beide 80%), gevolgd door Gezondheidstechnisch vakmanschap (70%), Maritiem (67%) en Uiterlijke verzorging (62%).

Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau

Aan de leerbedrijven is gevraagd of ze verwachten dat het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functie(s) de komende drie jaar zal stijgen.

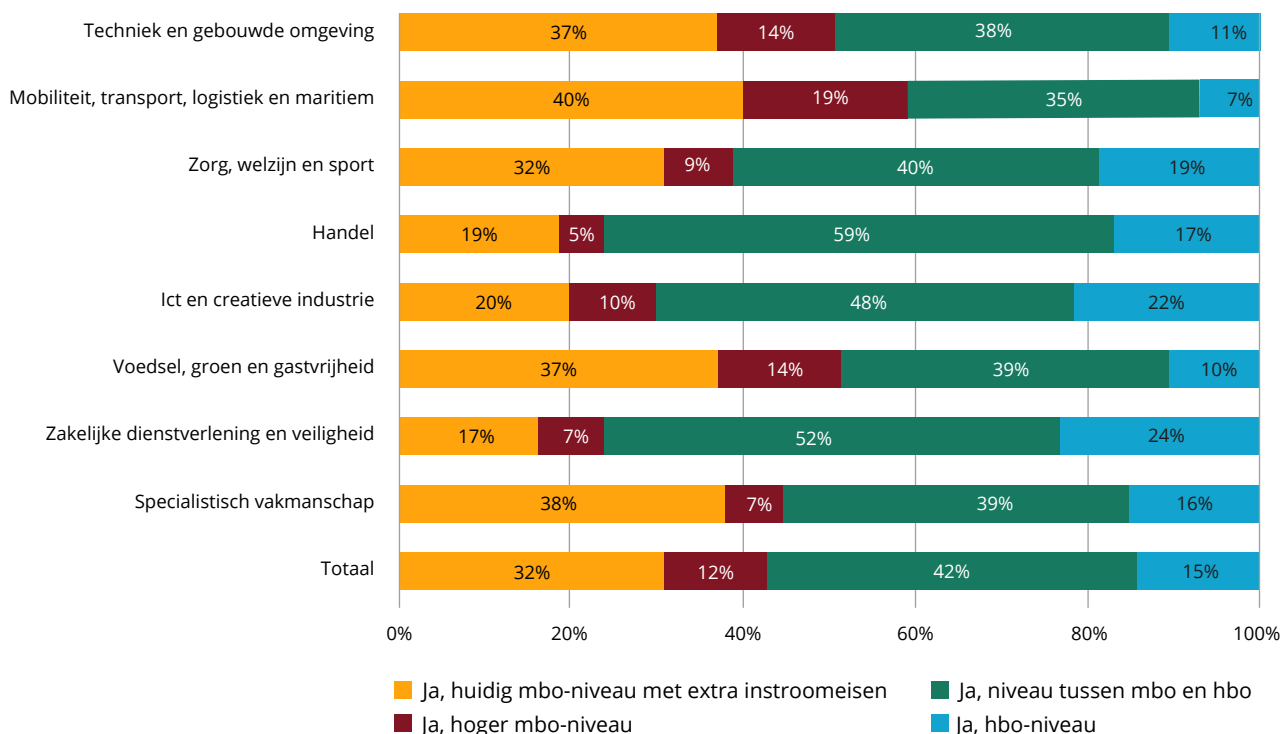
Figuur 6 **Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau komende drie jaar (%)**

Ruim vier op de tien leerbedrijven (44%) verwachten de komende drie jaar een stijging van het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functies. Dat geldt vooral voor opleidingen binnen Zakelijke dienstverlening en veiligheid (52%) en Ict en creatieve industrie (51%). Voor Voedsel, groen en gastvrijheid en Specialistisch vakmanschap geldt dat in mindere mate (beide 37%).

Naar beroepsgroep wordt vooral een verhoging verwacht bij Ict (64%), gevolgd door Financieel en juridisch (63%), Mobiliteit (61%), Commercie, internationale handel/groothandel (56%) en Carrosserie (53%).

Figuur 7 Indien verhoging van het gewenste opleidingsniveau wordt verwacht, welk niveau? (%)

Voor de leerbedrijven die aangeven een hoger gewenst opleidingsniveau te verwachten gaat het vooral om een niveau tussen mbo en hbo (42%), gevolgd door het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen, zoals certificaten (32%).

Het aandeel bedrijven dat het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen verwacht is het grootst binnen Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (40%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Carrosserie (63%) en Afbouw en onderhoud (60%), gevolgd door Orde en veiligheid (54%), Uiterlijke verzorging (51%) en Winkelambacht (48%).

Het aandeel bedrijven dat een hoger mbo-niveau verwacht is ook het grootst binnen Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (19%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Orde en veiligheid (28%) en Winkelambacht (26%), gevolgd door Procesindustrie en laboratoria (25%), Mobiliteit (24%) en Hout en meubel (22%).

Het aandeel bedrijven dat een niveau tussen mbo en hbo verwacht is het grootst binnen Handel (59%) en Zakelijke dienstverlening en veiligheid (52%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Commercie, internationale handel/groothandel en Retail (beide 60%), gevolgd door Luchtvaart (59%), Office, marketing en events (57%) en Financieel en juridisch (54%).

Het aandeel bedrijven dat een verhoging naar hbo-niveau verwacht is het grootst binnen Zakelijke dienstverlening en veiligheid (24%) en Ict en creatieve industrie (22%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Financieel en juridisch en Sport en bewegen (beide 30%), gevolgd door Office, marketing en events (25%), Ict (24%) en Welzijn (23%).

Samenvatting

De enquête mbo-arbeidsmarkt is één van de onderdelen van de methodiek om toekomstgerichte arbeidsmarkt-informatie over het mbo-domein in kaart te kunnen brengen. De resultaten combineren we met andere bronnen, zodat we studenten en scholen goed kunnen informeren welke beroepen en opleidingen de beste kansen op de arbeidsmarkt bieden. Zo dragen we eraan bij, dat bedrijven de vakmensen krijgen die ze nodig hebben.

In de periode van mei tot begin juni 2024 verleenden ruim 13.000 bedrijven hun medewerking aan deze enquête en vulden in totaal bijna 20.000 vragenlijsten in.

Aanbod van vacatures

Bijna de helft van de leerbedrijven geeft aan dat ze de afgelopen twaalf maanden ten minste één vacature hadden voor de mbo-functie(s) die in de enquête werden voorgelegd. Dit was met name het geval binnen Techniek en gebouwde omgeving en Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem. Vooral binnen Ict en creatieve industrie en Zakelijke dienstverlening en veiligheid was minder vaak sprake van mbo-vacatures in het afgelopen jaar.

Verwachte vacatureontwikkeling

Eén op de vijf leerbedrijven verwacht dat het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies de komende twaalf maanden zal toenemen. Voor de komende vijf jaar verwacht één op de drie leerbedrijven een stijging. Vooral binnen Techniek en gebouwde omgeving en Specialistisch vakmanschap wordt een stijging van het aantal vacatures verwacht. Eén op de acht de bedrijven verwacht de komende vijf jaar een vacatureval. Dat speelt bij Zakelijke dienstverlening en veiligheid en Ict en creatieve industrie wat meer dan gemiddeld.

Geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden

Bijna een kwart van de bedrijven geeft aan dat de verwachte vacatures vooral geschikt zijn voor recent gediplomeerden, terwijl ruim 20 procent aangeeft dat ze vooral geschikt zullen zijn voor werkzoekenden met werkervaring. Ruim de helft zegt dat ze voor beide groepen geschikt zijn.

Voor vacatures binnen Specialistisch vakmanschap is het van belang dat gediplomeerden de specifieke opleiding hebben gevolgd. Voor Handel geldt dat het minst.

Verwachte verhoging gewenste opleidingsniveau

Ruim vier op de tien leerbedrijven verwachten de komende drie jaar een stijging van het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functies. Het grootste deel van de bedrijven doelt daarbij op een niveau tussen mbo en hbo, gevolgd door het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen zoals certificaten. Een niveau tussen mbo en hbo wordt vooral verwacht binnen Handel en Zakelijke dienstverlening en veiligheid. Voor het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen geldt dat voor Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem.